

Кафедра трудового права

дисципліна ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

Навчальні матеріали занять в форматі ZOOM-конференції

До теми 1. Організаційно-правове забезпечення цивільного захисту населення України

Тема заняття: ЗАХОДИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ ВІД ПАНДЕМІЇ «КОРОНАВІРУСУ».

Література до заняття:

- 1) [1]: стор. 5-21; [4]: стор.121-136, 223-224;
- 2) [6]: статті 4, 5, 8, 11, 14, 36-38; [12];
- 3) Розпорядження КМУ від 25 березня 2020 р. №338-р «Про переведення єдиної державної системи цивільного захисту у режим надзвичайної ситуації»;
- 4) Постанова КМУ від 02 квітня 2020 р. №225 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. № 211.

***

З минулих занять ми вже знаємо, що цивільний захист від надзвичайних ситуацій здійснюється 4-ма шляхами:

- 1) заходами запобігання ДО виникнення надзвичайної ситуації,
- 2) заходами захисту населення від надзвичайної ситуації – ПІД ЧАС ситуації,
- 3) заходами реагування держави на виникнення та ліквідацію наслідків ПІСЛЯ ВИНИКНЕННЯ надзвичайної ситуації,
- 4) заходами надання допомоги постраждалим внаслідок надзвичайної ситуації.

Саме зараз ми знаходимося на «шляхах №2-3» в зоні дії 3-х надзвичайних ситуацій державного рівня : соціальної та воєнної, визнаних у січні 2015 році, а з 25 березня 2020 року ще в зоні надзвичайної ситуації природного характеру, спричинену пандемією «коронавірусу» !

Дуже актуальним для юристів є питання цивільного захисту щодо правових засад впроваджених заходів цивільного захисту – «карантинних

заходів» та режиму надзвичайної ситуації пандемії - до правових засад теперішній ситуації відносяться наступні правові акти:

- студенти та викладачі знаходяться в умовах виникнення та розвитку медико-біологічної надзвичайної ситуації природного характеру державного рівня у зв'язку з поширенням на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, яка установлена для єдиної державної системи цивільного захисту на всій території України до 24 квітня 2020 року Розпорядженням КМУ від 25 березня 2020 року № 338-р.

- режим надзвичайної ситуації оголошений на підставі вимог статей 14, 78 Кодексу цивільного захисту

- виконання заходів впровадженої надзвичайної ситуації відповідають завданням статті 24.3. «Положення про ЄДСЦЗ», затвердж. Постановою КМУ від 09.01.2014 р. №11.

До правових засад заходів захисту населення, які включають теперішні заборони карантину та здійснюються зараз в умовах надзвичайної ситуації пандемії відносяться наступні:

- Закони України «Про захист населення від інфекційних хвороб» та «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення»;

- стаття 24 пункт 3. Положення про ЄДСЦЗ [12] «Основними завданнями, що виконуються ЄДСЦЗ у режимі надзвичайної ситуації Є:...»;

- стаття 41 Положення про ЄДСЦЗ: «Основні роботи, пов'язані з реагуванням на надзвичайні ситуації та усунення загрози їх виникнення виконують сили цивільного захисту з наданням їм допомоги підрозділами МВС, правоохоронними органами....»;

- стаття 36 Кодексу цивільного захисту України [10] «Медичний захист, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення»;

- стаття 37 Кодексу цивільного захисту «Біологічний захист населення»;

- Постанова КМУ від 02.04.2020 р. №255, яка визначила додаткові заборони до переліку заборон Постанови КМУ від 11.03.2020 року №211 для населення України, у тому числі студентів, крім певних категорій працівників, для забезпечення умов карантину (*дивись ДОДАТОК*).

Виконання заходів та вимог медичного та біологічного захисту є основним змістом заходів захисту населення від інфекції коронавірусу в умовах цієї надзвичайної ситуації «природного характеру».

До слову, визначення Урядом (Розпорядженням №338-р) природного характеру цієї надзвичайної ситуації ґрунтується на припущенні зародження коронавірусу від китайських «уханських» кажанів. Але в Інтернеті є багато повідомлень, які ще не мають підтвердження – тобто чуток, що вірус був створений штучно в біологічних лабораторіях СШФ чи Китаю, про що ніби були наукові повідомлення в ЗМІ в 2016-2018 роках!? ТОДІ ПИТАННЯ: якщо буде підтверджена штучна природа виникнення коронавірусу – на який інший характер може змінитися «природний характер» цієї надзвичайної ситуації???

До заходів медичного захисту населення, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення, здійснення яких вимагає стаття 36 Кодексу ЦЗУ для захисту населення від надзвичайної ситуації інфекційної епідемії коронавірусу, відносяться наступні положення статті 36:

1) надання медичної допомоги постраждалим внаслідок надзвичайних ситуацій, рятувальникам та іншим особам (*зараз – медикам*), які залучалися до виконання невідкладних робіт. Медична допомога населенню забезпечується службою медицини катастроф, керівництво якою здійснює МОЗ;

2) планування і використання сил та засобів закладів охорони здоров'я незалежно від форми власності;

3) своєчасне застосування профілактичних медичних препаратів та своєчасне проведення санітарно-протиепідемічних заходів;

4) контроль за якістю та безпекою харчових продуктів і продовольчої сировини, питної води та джерелами водопостачання;

5) завчасне створення і підготовку спеціальних медичних формувань;

6) утворення в умовах надзвичайних ситуацій необхідної кількості додаткових тимчасових мобільних медичних підрозділів або залучення додаткових закладів охорони здоров'я;

7) накопичення медичного та спеціального майна і техніки;

8) підготовку та перепідготовку медичних працівників з надання екстреної медичної допомоги (*зараз - щодо лікування від коронавірусу, наприклад: підготовки до роботи з апаратом штучної вентиляції легень та «Тестами»...*);

9) навчання населення ... правилам дотримання особистої гігієни;

10) здійснення заходів з метою недопущення негативного впливу на здоров'я населення шкідливих факторів наслідків надзвичайних ситуацій, а також умов для виникнення і поширення інфекційних захворювань;

11) проведення моніторингу стану навколишнього природного середовища, санітарно-гігієнічної та епідемічної ситуації;

12) санітарну охорону територій та суб'єктів господарювання в зоні надзвичайної ситуації;

13) здійснення інших заходів, пов'язаних з медичним захистом населення, залежно від ситуації, що склалася.

Перебуваючи вже другий місяць в умовах виконання медичного захисту населення від інфекції коронавірусу – «карантину», дуже цікаво проаналізувати та оцінити виконання цих вимог у реальному нашому житті! Це складає завдання на самостійну роботу №2.

До заходів біологічного захисту населення, здійснення яких вимагає стаття 37 Кодексу ЦЗУ для захисту населення від біологічної загрози інфекційної епідемії коронавірусу, яка за характеристиками схожа з ознаками застосування біологічної зброї, відносяться наступні положення статті 37:

1) своєчасне виявлення чинників та осередку біологічного зараження, його локалізацію і ліквідацію;

2) прогнозування масштабів і наслідків біологічного зараження, розроблення та запровадження своєчасних протиепідемічних, профілактичних і лікувальних заходів;

3) проведення екстреної специфічної профілактики біологічного зараження населення (*на жаль зараз ще не існує медичних препаратів для такої профілактики, але майже всі фармацевтичні компанії проводять екстрені дослідження зі створення ліків та щеплення від коронавірусу – при їх появі така специфічна профілактика буде проведена*); ;

4) своєчасне застосування засобів індивідуального та колективного захисту;

5) **запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів, обсервації та карантину – дивись ДОДАТОК (впроваджені, але ефективність та правозастосування всіх обмежень у багатьох викликає сумніви !!!);**

6) здійснення дезінфекційних заходів в осередку зараження, знезараження суб'єктів господарювання та санітарної обробки населення;

7) надання екстреної медичної допомоги ураженим біологічними патогенними агентами;

8) інші заходи біологічного захисту залежно від ситуації, що склалася.

Таким чином, більшість заходів, що здійснюються (чи повинно здійснюватися) для захисту населення від інфекції «коронавірусу» та, взагалі, теперішній наш уклад життя відповідає вимогам цивільного захисту, зокрема, вимогам статей 36-37 Кодексу цивільного захисту України, які ще декілька місяців тому вважалися другорядними!

ДОДАТОК

«ОБМЕЖЕННЯ ТА ЗАБОРОНИ КАРАНТИННОГО РЕЖИМУ» З ПОСТАНОВИ КМУ №225 від 02.04.2020р.

Постанова КМУ від 02.04.2020р. №255 визначила додаткові заборони до переліку заборон Постанови КМУ від 11.03.2020р. №211, в результаті вимог яких з 6 квітня в Україні ЗАБОРОНЕНО з 06.04.2020 р. (у стислому формулюванні):

- перебування в громадських місцях без вдягнутих засобів індивідуального захисту;

- переміщення групою осіб у кількості більше ніж дві особи, крім випадків службової необхідності та супроводження осіб, які не досягли 14 років, батьками;

- перебування в громадських місцях осіб, які не досягли 14 років, без супроводу батьків;

- відвідування закладів освіти її здобувачами;

- відвідування парків, скверів, зон відпочинку, лісопаркових та прибережних зон, крім вигулу домашніх тварин однією особою;

- відвідування спортивних та дитячих майданчиків;

- проведення всіх масових (культурних, розважальних, спортивних, соціальних, релігійних, рекламних та інших) заходів, крім заходів, необхідних для забезпечення роботи органів державної влади за умови забезпечення учасників засобами індивідуального захисту, зокрема респіраторами або захисними масками;

- роботу суб'єктів господарювання, яка передбачає приймання відвідувачів, зокрема закладів громадського харчування (ресторанів, кафе

тощо), торговельно-розважальних центрів, інших закладів розважальної діяльності, фітнес-центрів, закладів культури, торговельного і побутового обслуговування населення, крім... (перелік у постанові);

- регулярні та нерегулярні перевезення пасажирів автомобільним транспортом у міському, приміському, міжміському, внутрішньообласному та міжобласному сполученні, зокрема пасажирські перевезення на міських автобусних маршрутах у режимі маршрутного таксі, крім перевезення:... (перелік у постанові);

- особи, які перетинають державний кордон, підлягають обов'язкової 14-денній обсервації (крім дипломатів, членів міжнародних організацій, водіїв вантажного транспорту, членів екіпажів ...);

- самовільно залишати місця обсервації (ізоляції);

- перевезення пасажирів залізничним транспортом в усіх видах внутрішнього сполучення (приміському, міському, регіональному та дальньому);

- відвідування установ і закладів, що надають паліативну допомогу, соціального захисту;

- відвідування пунктів тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства;

- перебувати на вулицях без документів, що посвідчують особу, підтверджують громадянство чи її спеціальний статус.